

Løgmaður skal standa til svars fyri gerðir sínar:

Hvat er hent í undirgrundsmálinum!

Alt bendir á, at løgmaður er við at avreiða undirgrundina til danir

Formaður javnaðarflokksins, Atli Dam, hevur sett Paula Ellefsen, lögmanni, fyra fyrispurningar í málinum um undirgrund Føroya. Fyrispurningarnar og viðmerkingarnar eru soljóðandi:

Fyrispurningur til lögmann Løgtingsmál nr. 100-4/1983: Viðvikjandi undirgrundsmálinum

1. Vil løgmaður gera so væl at greiða frá hvat hent er í undirgrundsmálinum?
2. Við hvørjari heimild fer løgmaður undir samráðingar við ríkisstýrið um undirgrundsmálið út frá fortreytum, sum greitt eru í stríð við lögtingssamtyktina frá 1975?
3. Í roðu síni á Ólavseka segði løgmaður, at í mun til samráðingarupplegg landsstýrisins (uppskot til kommissorium) eru smærri broytingar skotnar upp av ríkisstýrinum. Nágreiniliga hvørjar eru hesar broytingar?
4. Í tíðindum frá Ritzau's Bureau eftir statsministeravitanina verður m.a. sagt:
„Det færøske landsstyre bøjede sig torsdag for den danske regering og indvilligede i at føre de fremtidige forhandlinger om udnyttelse af råstoffer i den færøske undergrund ud fra det ligestillingsprincip, som gælder for den grønlandske undergrund.“

Nágreiniliga hvussu langt hevur landsstýrið „bøjet sig“?

Hvussu nógv er í donsku tíðindunum um at ein slik ráevnisskipan nú er undir landi?

Hvur løgmaður gjørt nakra undirhondsavtalu við forsætismálaráðharran, sum vátta, at slik ráevnisskipan, sum umrædda (hin grønlandska) nú verður samtykt av samgonguni?

Er noktan fyri luttøku í slíkari samtykt at meta sum § 13 mál sambært samgongusáttmálan?

Viðmerkingar:

Samgongan hevur í mestan mun roynt at halda andstöðuna uttanfyri viðgerð av spurningum um at gera undirgrundsmál til føroyskt sermál sambært tingsamtykt frá 1975.

Í flestum málum er litið samsvar imillum orð og gerðir samgongunnar og so er eisini í undirgrundsmálinum, tí er ilt hjá tingmonnum og almenningi at fylgja gongdini í hesum máli.

Sum tað skilst hevur samgongan valt trymmannevd at samráðast um hetta mál. Løgmaður er limur í hesi nevnd, men ikki formaður.

Kortini hevur løgmaður (landsstýrið) sersamráðingar við forsætismálaráðharran (stjórnina) har hinir nevndarlimirnir ikki luttaka. Hetta er litið tryggjandi, tá havt verður í huga, at sambandsflokkurin var einasti flokkur, sum ikki tók undir við samtyktini í 1975.

Við teirri ósemju sum ræður í sjálvari samgonguni og samráðingarnevndini um hetta mál eru tað sjálvsegið óráð at fara undir samráðingar við einum partnara, sum hevur allar fyrimunirnar av hesi ósemju, serliga tá § 13 í samgonguskjalinum forðar fyri, at tað slepst longur ein tilvildarligr minniluti loyvir.

Kortini hevur verið samráðst, og úrslitið tykist vera, at málið er fløkt upp í ein ellibita, har øru hvørja løtu ljóðar, at nú er greitt at samráðast og aðurhvarja, at einki samráðingargrundarlag er.

Føroyska samráðingarnevndin hevur sambært upplýsing í marknaðarnevndini sent stjórnini uppskot til „samráðingarkommisorium“, sum heimil samráðing um:

1. at gera undirgrundsmálið til føroyskt sermál sambært tingsamtykt frá 1975.
2. Ráevnisskipan um hina grønlandska, tó við serligum føroyskum tørvi í huga.

Henda seinasta greinin er greitt í stríð við tingsamtyktina og verður „al den tid“ hon er framkomin

hin einasta, danir vilja samráðast um. Við øðrum orðum verður nú helst samráðst um uppskot sum gongur styttri enn sambandsflokksins minnilutauppskot í 1975.

Tað er tí ikki lögdið, at danskur tíðindastovnur eftir samrøðu við forsætismálaráðharran skrivur tað sum má skiljast sum útlæggingin av, hvat forsætismálaráðharran fekk burtúrur samráðing síni við landsstýrið fyrst í juli mánaði í ár.

Útlæggingin var sum kunnugt hendan:

„Det færøske landsstyre bøjede sig torsdag for den danske regering og indvilligede i at føre de fremtidige forhandlinger om udnyttelse af råstofferne i den færøske undergrund ud fra det ligestillingsprincip, som gælder for den grønlandske undergrund.“

Det blev resultatet af statsministerens Poul Schlüters forhandlinger med landsstyret.

Aftalen indebærer at Danmark og Færøerne skal dele overskuddet fra et eventuelt oljeeventyr lige og at beslutninger om efterforskning og udvinding forudsætter at begge parter er enige. Den danske regering og det færøske landsstyre får derved en gensidig veto.

Detaljerne i en færøsk rástøfordring inden for hjemmestyrets rammer skal udformes af et særligt hurtigtarbejdende udvalg, hvor regering og landsstyre bliver repræsenteret af lige mange medlemmer. Udvalget får en færing som formand og skal udforme et udkast til en aftale med videst mulig hensyntagen til færøske interesser, som det hedder.

Um so er, at samgongan heldur fast um at samráðast út frá nevnda „kommisorium“, hevði tað verið sømuligt, at almenningurin og lögtingið sluppu at fylgja tí leiki, sum letur okkum sjálvsgada rættin í undirgrundsmálum av hondum.

Til tess at tryggja nakað av upplýsing um tann leik sum higartil er framdur, er hesin fyrir-

spurningur settur fram, og tí er eisini áheitan send tingformanninum um at geva frágreiðing í sama máli.

Tað er almenningsins áhugamál og krav, at ójavnarnir í samgonguni um hetta mál verða lýstir so greitt sum gjørligt.

A Føroya lögtingi
4. august 1983
Atli P. Dam

Atli Dam: — Tað er fyri at tryggja upplýsing, at hesir fyrispurningar eru settir

Landsstýrið leggur hald á studning til skipaflotan

Tórbjørn Poulsen, figgjarmálaráðharrin fær ikki nógvan blund í eyguni, um hann ætlar sær at svara teimum mongu fyrispurningum, sum eru settir honum í tinginum. Atli Dam, tingmaður, hevur sett figgjarmálaráðharranum triggjar spurningar viðvikjandi studningi til skipaflotan, sum landsstýrið afturheldur. Hverja heimild brúkar landsstýrið, spyr Atli Dam m.a. Fyrispurningarnir og viðmerkingarnar eru soljóðandi:

1. Við hvørjari heimild afturheldur landsstýrið studningin, sum sambært lóg skal útgjaldast skipum og fiskimonnum?

Viðmerking:

Landsstýrið er farið undir at leggja hald á tann studning, sum sambært lóg skal verða útgoldin portum av skipaflota okkara.

Hetta verður gjørt tá skip ella feløg á ein ellan

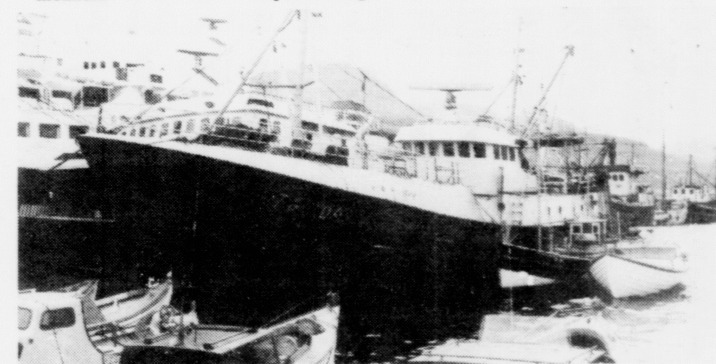
annan hátt eru komin í eftirstøðu til landskassan.

Tað er bæði gott og rætt, at landsstýrið roynir at fáa eftirstøður inn, og tað er eingin loyna, at prioritetsstøðan av skuld til landskassan oftast er hin veikasta. Heldur ikki er tað nøkur loyna, at biðað verður sum longest við at gjalda skuld til landskassan, ella roynt verður at sleppa undan at gjalda.

Men landsstýrið kann ikki loyva sær at taka sær rættindi sum greitt eru í stríð við rættin hjá øðrum siðustillaðum ella frammanfyri standandi kreditorum og lánveitarum.

Skal landsstýrið krevja

Framhald á síðu 18

Landsstýrið leggur hald á studning, sum sambært lóg skal verða útgoldin portum av skipaflotanum.